

ВРХОВНИ СУД  
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ  
Број: 11 0 К 006920 13 Кж  
Бања Лука, 25.4.2013. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ !

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као председника вијећа, Слободана Милашиновића и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа, уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против оптужених П. С., О. Д., И. Ш. и Д. Ч., због кривичног дјела неовлашћене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 2. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о жалбама бранилаца оптужених, адвоката Ј. Ј., Ј. И. и Ј. Ј.1, сви из Б. Л., изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 006920 12 К од 22.11.2012. године, у сједници вијећа одржаној дана 25.4.2013. године, у присуству окружног тужиоца Витомира Солдата, оптужених П. С., О. Д. и И. Ш. и њихових бранилаца Ј. И. и Ј. Ј.1, а у одсутности уредно обавјештеног оптуженог Д. Ч., донио је

П Р Е С У Д У

Одбијају се као неосноване жалбе бранилаца оптужених П. С., О. Д., И. Ш. и Д. Ч. и пресуда Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 006920 12 К од 22.11.2012. године, потврђује.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број: 11 0 К 006920 12 К од 22.11.2012. године оптужени П. С., О. Д., И. Ш. и Д. Ч. оглашени су кривим због кривичног дјела неовлашћене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 2. у вези става 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) и осуђени, и то оптужени П. С. на казну затвора у трајању од 3 (три) године, оптужени О. Д. на казну затвора у трајању од 2 (двје) године и 6 (шест) мјесеци, оптужени И. Ш. на казну затвора у трајању од 2 (двје) године и 6 (шест) мјесеци и оптужени Д. Ч. на казну затвора у трајању од 2 (двје) године, у које им је урачунато вријеме проведено у притвору. Од оптужених П. С., И. Ш. и Д. Ч. је одузета опојна дрога, а обавезани су да солидарно накнаде трошкове кривичног поступка.

Против те пресуде жалбе су благовремено изјавили браниоци оптужених П. С., О. Д. и Д. Ч., адвокати Ј. Ј. и Ј. И., које пресуду побијају због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде Кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о казни и трошковима кривичног поступка, са приједлогом да се уважавањем жалбе ови оптужени ослободе од оптужбе, или

оптужени П. С. ослободи од оптужбе, а оптужени О. Д. и Д. Ч. осуде за кривично дјела неовлашћене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 1. КЗ РС, те им се изрекну далеко блаже казне или да се свим оптуженим изрекну далеко блаже казне или да се побијана пресуда укине и врати на поновно одлучивање и бранилац оптуженог И. Ш., адвокат Ј. Ј.1, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде Кривичног закона, са приједлогом да се уважавањем жалбе оптужени ослободе од оптужбе или побијана пресуда укине и врати на поновно одлучивање или изрекне законски минимум казне.

Окружни тужилац није подносио одговор на жалбе бранилаца оптужених.

У сједници вијећа браниоци оптужених су изложили жалбе и остали код навода и приједлога из жалби, а оптужени су подржали жалбе својих бранилаца, као и наводе и приједлоге из тих жалби. Републички тужилац је предложио да се жалбе бранилаца оптужених одбију као неосноване.

Испитујући побијану пресуду у дијелу који се жалбом побија, а по службеној дужности и да ли је на штету оптужених повријеђен Кривични закон, у смислу одредбе члана 320. Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), овај суд је одлучио као у изреци из следећих разлога:

Нема основа за тврдњу жалби бранилаца оптужених П. С., О. Д. и Д. Ч. да је првостепена пресуда захваћена разноврсним облицима битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. и 2. ЗКП РС, које се манифестује тако што је измјеном оптужнице од стране суда, неизношењем одређених и потпуних чињеница на којима темељи пресуду и одбијањем приједлога одбране за извођење нових доказа, повријеђено право на одбрану оптужених, што се побијана пресуда заснива на доказима на којима се не може заснивати и тако што је пресуда неразумљива, противрјечна сама себи и у пресуди нису наведени разлози о одлучним чињеницама, у чему ова жалба види битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г), з) и к) ЗКП РС. Ова жалба сматра да је побијана пресуда захваћена и битном повредом одредаба кривичног поступка из става 2. члана 311. ЗКП РС, дакле, да првостепени суд током главног претреса и приликом доношења пресуде није примијенио или је неправилно примијенио коју одредбу овог закона, а то је било од утицаја на законито и правилно доношење пресуде, при чему се посебно апострофира поступак и начин узимања исказа оптужених и појединих свједока од стране овлаштених службених лица ЦЈБ (у даљем тексту: ОСЈ) у току истраге. Обе жалбе сматрају да повријеђен Кривични закон, побијајући и одлуке о казнама, а жалба бранилаца оптужених С., Д. и Ч. и одлуку о трошковима.

И жалба браниоца оптуженог И. Ш. сматра да је првостепена пресуда захваћена битним повредама одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) и к) ЗКП РС, дакле, да се побијана пресуда заснива на доказима на којима се не може заснивати и тако што је пресуда неразумљива, противрјечна сама себи и у пресуди нису наведени разлози о одлучним чињеницама.

Није повријеђено право на одбрану и тиме учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, на коју указује жалба бранилаца оптужених С., Д. и Ч., а која је према тврдњама ове жалбе учињена у

поступку пред првостепеним судом тиме што је неосновано одбијен приједлог одбране за извођење доказа, јер је правилним приступом председник вијећа одбио те приједлоге као непотребне (страна 28. и 29. побијане пресуде) у смислу члана 278. став 2. ЗКП РС. Дакле, када председник вијећа, правилним приступом, за одбијене доказне приједлоге одбране да разлоге у образложењу рјешења којим се одбија приједлог за извођење нових доказа, па такав став понови и аргументовано образложи у пресуди, онда нема основа за жалбену тврдњу да је одбијањем тих приједлога одбране, учињена битна повреда одредаба кривичног поступка. Ово из разлога што је дискреционо право судије, односно председника вијећа да, ако закључи да околности које странка или бранилац жели да докаже немају значаја за предмет или да је понуђени доказ непотребан, одбије извођење доказа.

Нема повреде права на одбрану оптужених измјенама чињеничног описа предметног кривичног дјела онако како је то урадио првостепени суд. Ово из разлога што измјеном оптужнице од стране суда, односно прецизирањем времена извршења, а без додавања нове криминалне дјелатности, није повријеђен ни објективни ни субјективни идентитет оптужбе. Дакле, нема повреде забране *reformatio in peius*, односно прекорачења оптужбе, ако суд у опис дјела унесе детаље који нису садржани у оптужби и служе за тачније одређивање времена извршења дјела, па самим тим није учињена битна повреда.

Нема основа ни за тврдњу бранилаца оптужених С., Д. и Ч. да се из записника о испитивању оптужених у ЦЈБ Б. Л. не може видјети шта се оптуженима ставља на терет и да оптужени никад нису испитани на радње из потврђене оптужнице. Наиме, из свих записника о испитивању осумњичених, односно оптужених, сачињених од стране ЦЈБ Б. Л. произилази да је осумњиченима у смислу члана 143. став 2. ЗКП РС саопштено да су осумњичени да су починили кривично дјело неовлашћене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 2. КЗ РС, али без описа радњи извршења. С друге стране из записника о испитивању осумњичених, односно оптужених, сачињених од стране окружног тужиоца из Б. л. такође произилази да је на основу члана 143. ЗКП РС сваком осумњиченом понаособ саопштено који основи сумње стоје против њега и да је починио кривично дјело неовлашћене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 2. КЗ РС, а затим и предочен, и у записник о испитивању осумњичених (сви од 27.4.2011. године), унесен опис радњи извршења кривичног дјела како је то описано у наредби за спровођење истраге од 27.4.2011. године. Овакав опис радњи извршења уз додавање имена и количине дроге које су оптужени Д., Ш. и Ч. продавали крајњим корисницима, унесен је у оптужницу која је потврђена од стране надлежног суда, а против које нису улагани претходни приговори.

Према ставу обе жалбе побијана пресуда се темељи на доказима прибављеним супротно одредбама ЗКП РС, при чему жалба бранилаца оптужених С., Д. и Ч. посебно указује да је тужилац, након што је донио наредбу о спровођењу истраге, био дужан саслушавати свједоке, да су саслушања свједока, а након доношења наредбу о спровођењу истраге, вршили ОСЈ супротно одредбама тада важећег ЗКП, да су и наредбе о спровођењу посебних истражних радњи (прислушкивање) незаконите, јер су донесене прије доношења наредбе о спровођења истраге и, по тврдњи жалбе, у циљу утврђивања идентитета прислушкиханих лица што је недозвољено, а приговара се и да је отварање и предаја привремено одузетих предмета извршена без присуства судије за претходни поступак.

Када је ријеч о овој битној повреди, а на коју се цитираном жалбом указује, та повреда није учињена, јер се побијана пресуда не заснива на изнуђеном признању или изјавама, ни на доказима прибављеним повредама људских права и слобода прописаних Уставом и међународним уговорима, нити на доказима који су прибављени битним повредама ЗКП РС, како је то прописано чланом 10. ЗКП РС, који прописује шта се сматра правно неваљалим доказима. Ни један доказ који је проведен нема овакав карактер па ни искази свједока, а ни материјални докази прибављени у току спровођења истраге, односно посебним истражним радњама.

Приговор жалбе бранилаца оптужених С., Д. и Ч. којим се указује да је тужилац, након што је донио наредбу о спровођењу истраге, био дужан саслушавати свједоке и да су саслушања свједока, а након доношења наредбе о спровођењу истраге, вршили ОСЈ супротно одредбама тада важећег ЗКП, је по ставу овог суда неоснован и нема упориште у закону. Ово из разлога што је одредбом члана 227. ("Узимање изјава и прикупљање доказа") став 1. Закона о кривичном поступку - Пречишћени дио, смјештен у оквиру одредаба ЗКП о спровођењу истраге, прописано да, ради утврђивања постојања основа сумње да је извршено кривично дјело за које је законом прописана казна затвора преко пет година, ОСЈ могу прикупљати потребне изјаве од лица, извршити потребан преглед превозних средстава, путника и пртљага и предузети све друге мјере и радње наведене у цитираном ставу и члану, а о чињеницама и околностима које су утврђене при предузимању појединих радњи, као и о предметима који су пронађени или одузети су дужни саставити записник или службену забиљешку. Одредба става 2. истог члана даје могућност ОСЈ да позивају особе да дођу у службене просторије ради прикупљања изјава, а позив мора садржавати разлог позивања. Особа која се одазове позиву није дужна давати било какву изјаву или одговарати на постављена питања овлаштене службене особе, а обавезна је дати само своје личне податке. Дакле, само у случају писменог позивања свједока у смислу члана 227. став 2. Закона о кривичном поступку - Пречишћени дио ОСЈ је дужно да упозори лице које се одазове позиву да није дужно давати било какву изјаву или одговарати на постављена питања ОСЈ и да је обавезна дати само своје личне податке. У свим осталим случајевима примјењују се одредбе о саслушању свједока.

Из списка предмета, односно записника о испитивању свједока пред ОСЈ, произилази да свједоци нису позивани од стране ОСЈ у складу са одредбама члана 227. став 2. тада важећег ЗКП, односно да су изјаве дате у кривичном предмету против лица за које постоје основи сумње да су починила кривично дјело неовлашћене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 2. КЗ РС, дате у складу са одредбама члана 151. тада важећег ЗКП, па стога такви записници са прикупљеним изјавама могу користити и кориштени су као докази у кривичном поступку.

Ни приговори жалбе бранилаца оптужених С., Д. и Ч. да су наредбе којима се одређују, продужавају или мијењају посебне истражне радње надзор и техничко снимање телекомуникација оптужених и других лица наведених у тим наредбама незаконите јер су донесене прије доношења наредбе о спровођењу истраге, а неке и против НН лица, су неосновани. Наиме, увидом у списе предмета Округног суда у Бањој Луци утврђено је да су као материјални докази тужилаштва, између осталог, уложене наредбе Округног суда у Бања Луци, којима се одређују, продужавају или мијењају посебне истражне радње надзор и техничко снимање телекомуникација

оптужених и других лица наведених у тим наредбама. При доношењу и провођењу ових наредби у потпуности је испоштована законом одређена процедура на основу које се одређује ова истражна радња. Дакле, увидом у судске списе ово вијеће је утврдило да је у сваком конкретном случају наредба о одређивању посебних истражних радњи надзор и техничко снимање телекомуникација у односу на оптужене обухваћене тим наредбама донесена на образложен приједлог тужиоца, који су садржавали податке о лицима против којих се радње предузимају, основе сумње за кривично дјело за које се према Кривичном закону може изрећи казна затвора најмање три године или тежа казна, разлози за њихово предузимање, битне околности које захтјевају предузимање радње, навођење радње која се захтјева и начин њеног извођења, обим и трајање радње. Тврдња да су те наредбе незаконите нема упориште у закону, јер се оваква наредба може донијети и против НН лица (као и наредба о спровођењу истраге) и прије доношења наредбе о спровођењу истраге, при чему за законитост доказа прибављених спровођењем наведене посебне истражне радње није од значаја чињеница да су ти докази прибављени прије доношења формалне наредбе о спровођењу истраге од стране тужиоца.

Неоснован је и приговор да је предаја привремено одузетих предмета извршена без присуства судије за претходни поступак. Ово из што је предаја и пријем привремено одузетих предмета извршен од стране овлаштеног радника Окружног суда Бањалука, уз сачињавање одговарајуће документације, па неприсуствовање судије за претходни поступак при обављању те радње не чини ту радњу незаконитом.

Супротно становишту жалби анализом побијане пресуде овај суд налази да образложење пресуде садржи разлоге у погледу одлучних чињеница с аспекта постојања кривичног дјела и кривице оптужених и чињеница одлучних за правилну примјену материјалног права, ради чега су неприхватљиви приговори жалби засновани на тврдњи да је образложење пресуде захваћено битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС, у облику неразумљивости, противрјечности и недостатку разлога о одлучним чињеницама. Сасвим је друго питање то што жалбе оспоравају валидност датих разлога у образложењу за утврђене одлучне чињенице, међутим приговор таквог карактера у суштини спада у жалбени основ погрешно утврђеног чињеничног стања, јер се таквим приговором кроз замјерку образложењу пресуде за чињеничне закључке оспорава правилност тих чињеничних утврђења.

Побијана пресуда је дала разлоге о свим одлучним чињеницама и правилно оцијенила исказе у поступку саслушаних свједока управо на начин како то прописују одредбе члана 295. и члана 304. став 7. ЗКП РС и дала правилну оцјену тих исказа, због чега се супротне тврдње жалби не могу прихватити. Наиме, пресуда је, оцјењујући исказе саслушаних свједока, доводећи их у везу са записницима о претресима, потврдама о привремено одузетим предметима, налазом и мишљењем вјештака, садржајем пресретнутих телефонских разговора између оптужених и других лица и другим проведеним доказима, поближе означеним у побијаној пресуди, извела правилан закључак да су оптужени, на начин поближе описан у изреци побијане пресуде, починили кривично дјело за које су оглашени кривим, јасно образлажући начин предузимања радњи извршења. Побијана пресуда посебно цијени садржај проведених доказа у погледу постојања елемената кривичног дјела које се оптуженима ставља на терет.

Оваквим приступом у оцјени доказа побијана пресуда је правилно цијенила прихватљивост изведених доказа, односно зашто поједине доказе цијени као неприхватљиве, дајући при томе, и са аспекта оцјене овог суда, валидну аргументацију. Као резултат правилне и пажљиве оцјене свих доказа проведених пред првостепеним судом произилази закључак побијане пресуде о поузданости утврђења те пресуде да су оптужени починили кривично дјело неовлашћене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 2. у вези става 1. КЗ РС. За закључке о одлучним чињеницама при оцјени вриједносног значаја проведених доказа побијана пресуда је дала детаљне и јасно одређене разлоге у образложењу, а те разлоге као валидно образложење прихвата и овај суд у цијелости.

Насупрот приговорима из жалби бранилца оптужених којима се оспорава утемељеност и правилност закључка првостепеног суда о постојању квалификованог облика овог кривичног дјела, овај суд налази да је за такво утврђење првостепени суд имао довољно упоришта у изведеним доказима. Наиме, радње извршења основног облика кривичног дјела неовлаштене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 1. КЗ РС, су алтернативно одређене и постоје у ситуацији када се неовлаштено производи, прерађује и продаје или нуди на продају или ради продаје купује, држи или преноси или посредује у продаји или куповини или се на други начин неовлаштено стављају у промет супстанце или препарати који су проглашени за опојне дроге. За постојање једног од квалификованих облика предметног кривичног дјела (који су у ставу 2. члана 224. КЗ РС такође алтернативно одређени), законска дефиниција, као квалификаторну околност инкриминације, захтјева да је дјело извршено од стране више лица, што подразумева учешће најмање два лица у извршењу основног облика дјела.

Према чињеничном опису дјела садржаном у изреци побијане пресуде оптужени су у наведеном временском периоду набављали и продавали опојну дрогу марихуану тако што је оптужени С. набавио опојну дрогу, а затим ту дрогу продао оптуженима Д. и Ш., који су је заједно са оптуженим Ч. продавали крајњим корисницима. Овакав чињенични опис радњи манифестује све елементе квалификованог облика кривичног дјела неовлаштене производње и промета опојних дрога из члана 224. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, јер у тим радњама учествује више лица. Дакле, доказима проведеним у овом поступку недвосмислено је утврђено да је у извршењу основног кривичног дјела неовлашћена производња и промет опојних дрога из члана 224. став 1. КЗ РС учествовало, као саизвршиоци, више лица („више лица“ подразумева најмање два лица) па је евидентно да је заједничко дјеловање оптужених резултат њихове заједничке одлуке, са подјељеним улогама, у претходно припремљеном и реализованом процесу извршења дјела. Одлучна чињеница која дистанцира квалификовани од основног облика кривичног дјела за које је оптужени оглашен кривим побијаном пресудом је свијест и воља о заједничком дјеловању више лица у њиховом извршењу, што је у конкретном случају несумњиво утврђено, па је за постојање теже квалификације тог дјела, без значаја појединачни облик партиципације тих лица у њиховом заједничком дјеловању, ради чега су неосновани приговори упућени правној квалификацији дјела и правилној примјени кривичног закона.

Испитујући у вези са жалбама и по службеној дужности да ли је на штету оптужених повријеђен Кривични закон овај суд налази да није повријеђен Кривични закон на штету оптужених.

Дакле, све што је изнесено у жалбама у погледу битних повреда одредаба кривичног поступка, мањкавости чињеничне основе побијане пресуде и повреде Кривичног закона, а код аргументације коју је изнио првостепени суд у својој пресуди, заиста се не може прихватити. На основу проведених доказа првостепени суд је правилно утврдио све одлучне чињенице, разјаснивши све битне околности од значаја за правилно пресуђење, а посебно за правну оцјену дјела, па супротне тврдње жалби нису основане. Према томе чињенична и правна основа првостепене пресуде у свему је правилна, а побијана пресуда даје детаљне разлоге правне оцјене радњи оптужених, чињенично стање је и потпуно и правилно утврђено, нема битних повреда одредаба кривичног поступка, ни повреда Кривичног закона, па се другачија становишта жалби не могу прихватити.

Испитујући одлуке о казни у вези са приговорима жалби овај суд налази да приговорима жалби о престојности изречених казни нема мјеста. Олакшавајуће околности које је првостепени суд нашао на страни оптужених, које правилно квалификује као особито олакшавајуће околности и на које се позива у образложењу побијане пресуде, при чему побијана пресуда правилно цијени да нема отежавајућих околности на страни оптужених, по оцјени овог суда дошле су у пуној мјери до изражаја у изреченим казнама затвора. Изречене казне затвора и по оцјени овог суда, представља потребну мјеру казне да би се остварила сврха кажњавања како у сегменту васпитног утицаја према оптуженима да у будуће не чине кривична дјела, тако и у превентивном дјеловању према другима да не чине кривична дјела.

У погледу одлуке о трошковима поступка која се побија жалбом бранилаца оптуженог С., Д. и Ч., при чему жалба не наводи разлоге због чега се побија ова одлука, а ни приједлог у том правцу, овај суд налази да су у поступку пред првостепеним судом правилно утврђене све чињенице које су од значаја за одлуку суда о трошковима поступка, односно плаћању паушала. Додуше, одредбом члана 99. став 4. ЗКП РС предвиђена је могућност да се оптужени, који је оглашен кривим, дјелимично или у цјелини ослободи трошкова кривичног поступка из члана 96. став 2. тачка а) до ж) истог закона ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање оптуженог или лица које је дужан да издржава. Ове околности нису утврђене у току поступка пред првостепеним судом, нити је на те околности оптужени указао, нити се у жалби указује на одређене доказе који би указали на немогућност плаћања трошкова поступка, без довођења у питање издржавања оптуженог или лица које је дужан да издржава. Надаље, имајући у виду старосну доб оптужених, њихову радну способност квалификације, овај суд налази неоснованим приговоре којим оспоравају могућност плаћања трошкова кривичног поступка.

Ради изнесеног жалбе бранилаца оптужених, а на основу одредбе члана 327. ЗКП РС, су одбијене као неосноване, на начин описан у изреци ове пресуде.

Записничар  
Софија Рибих

Предсједник вијећа  
Др Вељко Икановић

Тачност отправака овјерава  
Руководилац судске писарнице  
Амила Подрашчић